

Uroczystości w Hucie Brzuskiej w gminie Bircza

Oprac.: M. Dachnowicz

Dzisiaj w Hucie Brzuskiej w gminie Bircza, w powiecie przemyskim odbyły się uroczystości pod pomnikiem upamiętniającym Żołnierzy Armii Krajowej, Narodowego Zjednoczenia Wojskowego oraz Lokalnej Samoobrony, którzy bronili ludności Gminy Bircza zarówno w czasie okupacji niemieckiej i przed terrorem nacjonalistów ukraińskich po zakończeniu II wojny światowej. Lokalizacja pomnika nie została wybrana przypadkowo, otóż w okolicach tej miejscowości w 1945 r. stacjonował jeden z plutonów oddziału Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, dowodzonego przez dezertera z ludowego WP Ryszarda Kraszkę „Pirata”, złożony z 18 miejscowych młodych ludzi. Oddział „Pirata” razem z WP, MO oraz lokalnymi samoobronami bronił wsi w gm. Bircza i Krasiczyn, aż do Sanoka, często atakowanych przez nacjonalistyczną UPA. Huta Brzuska, podobnie jak sąsiednie miejscowości, Borownica, Jasienica i Bircza były wyspami polskości na terenie pow. przemyskiego i z tego powodu były często atakowane przez UPA. Największy atak UPA pod koniec wojny nastąpił na Borownicę. 20 kwietnia 1945 r. w wyniku pacyfikacji zginęło co najmniej 60 jej mieszkańców i spłonęła cała wieś.

Uroczystości odbywały się pod honorowym patronatem starosty przemyskiego Jana Pącza oraz przewodniczącego rady powiatu przemyskiego Wojciecha Bobowskiego, którzy obecni byli na tych uroczystościach i wspólnie złożyli bohaterom wiązanek czerwono-białych kwiatów, a w imieniu władz powiatu przemyskiego głos zabrał przewodniczący rady Wojciech Bobowski. „Nie ma miejsca w gminie Bircza, które nie byłoby, uświęcone krwią ofiar UPA” – powiedział w swoim przemówieniu przewodniczący Bobowski – „Bircza zawsze była blisko żołnierzy. Pamiętać należy, że wielu żołnierzy zostało tutaj po wojnie, wielu założyło rodziny, Dzisiaj żyją ich potomkowie. Dlatego, tak wielki szacunek jest mieszkańcom Birczy dla WP...Myślę, że z tego naszego spotkania, z oddawania hołdu

pomordowanym i obrońcom, dzięki którym teraz tutaj jesteśmy powinno wypłynąć przesłanie. Nigdy więcej mordowania dzieci, kobiet i mężczyzn. Nigdy więcej przemocy” – zakończył Bobowski. Rys historyczny natomiast przedstawił dr Artur Brożniak, historyk z Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Rzeszowie.

W uroczystościach wzięło udział wielu znamienitych gości; przedstawiciele władz administracji rządowej i samorządowej z posłem na Sejm Mieczysławem Kasprzakiem na czele. Podczas uroczystości sekretarz powiatu przemyskiego Jerzy Góralewicz decyzją Prezydium Zarządu głównego ZIW RP został uhonorowany Krzyżem 100 lecia Związku Inwalidów Wojennych RP. W uroczystościach uczestniczył także radny powiatu przemyskiego Henryk Sowa.

Ważne jest, że ten pomnik jest, ważne, że mówi on o ofiarach, o agresorze i o bohaterach, bo „gdzie ginie pamięć ludzka, tam kamienie mówić będą”. Obyśmy zawsze, mogli tu w powadze, z szacunkiem i wdzięcznością oddawać cześć obrońcom ludności cywilnej. Wieczna pamięć o bohaterach i wieczne potępienie zbrodni. Niech odpoczywają w Pokoju wiecznym.

